

Εκοιμήθη ο Ειρηναίος. Το σκάνδαλο που καθαίρεσε τον εκλιπόντα Πατριάρχη Ειρηναίο.

Γράφει ο Μπαλτζώης Ιωάννης*

Την τελευταία του πνοή άφησε ο πρώην Πατριάρχης Ιεροσολύμων Ειρηναίος, ο πρωταγωνιστής της εκκλησιαστικής κρίσης που ταλάνισε τους Αγίους Τόπους, η οποία οδήγησε στην καθαίρεση του, λόγω κατηγοριών για ένα σκάνδαλο αγοραπωλησιών. Ο ίδιος αρνούνταν να παραιτηθεί, με αποτέλεσμα να μένει για καιρό έγκλειστος στην κατοικία του Πατριαρχείου, υπό πλήρη απομόνωση.

Όπως αναμένονταν, η υπόθεση του είχε απασχολήσει εκτενώς τον ισραηλινό Τύπο. Στην εφημερίδα Haaretz, από τις πιο αξιόπιστες της χώρας, είχε δημοσιευτεί [άρθρο του Nir Hasson](#) με τον αποκαλυπτικό τίτλο “Μια από τις ισχυρότερες προσωπικότητες της Ιερουσαλήμ, ο (πρώην) Πατριάρχης επιθυμεί να επιστρέψει σπίτι του”, δηλαδή στην Ελλάδα. Λίγους μήνες μετά, έπειτα από πρόσκληση του Αρχιεπισκόπου Ιερωνύμου και την παρέμβαση της ελληνικής κυβέρνησης, ο Ειρηναίος τελικώς ταξίδεψε στην Ελλάδα, τον Αύγουστο του 2019, όπου και νοσηλεύτηκε.

Κατόπιν εισήχθη στο Κέντρο Γεροντολογίας και Προνοιακής Υποστηρίξεως της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών “Άγιος Πορφύριος”, στο Δήλεσι Βοιωτίας, κατόπιν προσκλήσεως του ίδιου του Ιερώνυμου.

Ο πρώην Πατριάρχης Ιεροσολύμων απεβίωσε σήμερα 10/1/23, νοσηλεύόμενος στο “Ερρίκος Ντυνάν”, στην Αθήνα. Ο Ειρηναίος έχασε τον θρόνο του 18 χρόνια πριν, λόγω ενός μεγάλου σκανδάλου που είχε συγκλονίσει την Ελληνοορθόδοξη Εκκλησία της Ιερουσαλήμ.

Το σκάνδαλο αφορούσε την πώληση δύο ξενοδοχείων, του “Πέτρα” και του “Ιμπέριαλ”, κοντά στην Πύλη της Γιάφου, στην παλαιά πόλη της Ιερουσαλήμ. Μια υπόθεση που το 2019 τελεσιδίκησε στο Ανώτατο Δικαστήριο του Ισραήλ, όπου αναγνωρίστηκε η νομιμότητα της αγοραπωλησίας, κατοχυρώνοντας τελικά την ιδιοκτησία των δύο ξενοδοχείων στην ισραηλινή εθνικιστική οργάνωση “Ateret Cohanim”.

Η καθαίρεση του Ειρηναίου

Τα συγκλονιστικά γεγονότα του 2005, είχαν οδηγήσει για πρώτη φορά στα εκκλησιαστικά χρονικά της Ορθοδόξου Χριστιανικής Θρησκείας, στην καθαίρεση του τότε Πατριάρχη Ιεροσολύμων Ειρηναίου και στον υποβιβασμό του σε απλό μοναχό. Η καθαίρεση έγινε από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο και την συγκληθείσα τότε Σύνοδο. Όπως αναφέραμε στην εισαγωγή, ο Ειρηναίος αναγκάστηκε να παραμείνει έγκλειστος, χωρίς να επιτρέπεται η έξοδός του, σε ένα μικρό διαμέρισμα στο κτιριακό συγκρότημα του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, στον χριστιανικό τομέα της παλαιάς πόλης των Ιεροσολύμων.

Τρεφόταν και έπαιρνε ότι χρειάζονταν από μια οικογένεια Αράβων, που του παρείχε ό,τι ήταν αναγκαίο, βάζοντας τα σε καλάθι από τον δρόμο και ο Ειρηναίος τα τραβούσε στον δεύτερο όροφο του μικρού του διαμερίσματος! Η υγεία του είχε αρχίσει να κλονίζεται από τότε δραματικά και παρ’ όλα αυτά, *«ακόμη και τώρα, στο νεκροκρέβατο του, συνεχίζει να μάχεται κατά του αντικαταστάτη του, του νυν Πατριάρχη Ιεροσολύμων Θεοφίλου, που, όπως ισχυρίζεται, τον ενοχλεί»*, ανέφερε χαρακτηριστικά στο άρθρο του, ο Nir Hasson.

Σύμφωνα με τον ισραηλινό Τύπο και μαρτυρίες συνεργατών και υποστηρικτών του Ειρηναίου, η υγεία του είχε αρχίσει να κλονίζεται, λόγω των σκληρών συνθηκών ζωής που του είχαν επιβληθεί. Ζητούνταν να του επιτραπεί να επιστρέψει στην Ελλάδα, προκειμένου μπορέσει να αναρρώσει, ή να ζήσει το υπόλοιπο της ζωής του σε κέντρο αποκατάστασης ασθενών και ηλικιωμένων κληρικών και μοναχών.

Ο Ειρηναίος δέχεται τις φροντίδες του Αρχιμανδρίτη Χρυσοστόμου, ηγουμένου της Ι.Μ. Αγ. Γερασίου, στην Νεκρά Θάλασσα.

Εκκλησιαστικό θρίλερ

Οι υποστηρικτές του Ειρηναίου υποστήριζαν ότι οι αντίπαλοί του στο Πατριαρχείο, με εντολή του νυν Πατριάρχη, εμπόδιζαν ακόμη και αυτή την τελική πράξη συμπόνιας, ισχυριζόμενοι πως κρατούσαν το διαβατήριό του Ειρηναίου αρνούμενοι να επιτρέψουν την αναχώρησή του. Το Πατριαρχείο είχε αρνηθεί αυτούς τους ισχυρισμούς, υποστηρίζοντας ότι το διαβατήριό του Ειρηναίου βρίσκονταν στο Ελληνικό Προξενείο. Ένα ισχυρισμός αναμφισβήτητα παράξενος, καθώς το διαβατήριό ενός Έλληνα πολίτη δεν βρίσκονταν στην κατοχή του, όπως θα έπρεπε, αλλά επί της ουσίας παρακρατούνταν από το Πατριαρχείο, με τον δικαιολογία ότι “ευρίσκεται στο Ελληνικό Προξενείο Ιεροσολύμων”!

Εδώ και αρκετά χρόνια, ο Ειρηναίος έπασχε από μια σοβαρή πνευμονική ασθένεια και νοσηλεύτηκε αρκετές φορές. Ο ίδιος ισχυρίστηκε ότι ο Πατριάρχης είχε δώσει εντολές για την εισαγωγή του προς ανάρρωση στη Μονή Deir Hajla κοντά στην Ιεριχώ. Οι υποστηρικτές του Ειρηναίου είχαν υποστηρίξει ότι ο πραγματικός στόχος αυτού ήταν να τον κάνουν να υποφέρει και να συντομευτεί η ζωή του!

«Το σώμα μου δεν μπορεί να αντέξει τη ζέστη της Ιεριχούς, όπου με μετέφεραν ενάντια στη θέλησή μου», είχε γράψει ο Ειρηναίος, σε μια συναισθηματικά φορτισμένη επιστολή προς το Ελληνικό Προξενείο. Σύμφωνα με τους υποστηρικτές του, ήταν η περίοδος που ο Ειρηναίος αποφάσισε να επιστρέψει στην Ελλάδα. Απόφαση που, σύμφωνα με τους ίδιους, ήταν μία προσπάθεια για να σώσει την ζωή του και δεν σήμαινε ότι παραιτούνταν της αξίωσής του να αναγνωριστεί ως

νόμιμος Πατριάρχης. Να σημειωθεί πως μια μικρή ομάδα μοναστηριών και θρησκευτικών κοινοτήτων στην Ελλάδα που ονομάζεται “Πνευματική Οικογένεια”, παρέμεινε πιστή στον Ειρηναίο.

Τί ισχυρίστηκε το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων

Το 2019 η εφημερίδα Haaretz είχε έλθει σε επαφή με το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων για σχολιασμό σχετικά με την υπόθεση. Τότε αξιωματούχοι του Προξενείου πήγαν στο δωμάτιο του Ειρηναίου στο νοσοκομείο για να του πάρουν συνέντευξη. Λόγω της ασθένειάς του και των φαρμάκων του, δεν ήταν πλήρως διαυγής και είχε απαντήσει σε όλα τα ερωτήματά του με μία μόνο λέξη: “όχι”, συμπεριλαμβανομένης της ερώτησης αν ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα. Οι υποστηρικτές του ισχυρίστηκαν ότι ήταν σε κακή φυσική και συναισθηματική κατάσταση και δεν είχε καταλάβει την περίπτωση.

Ο Ειρηναίος, π. Πατριάρχης Ιεροσολύμων, στην εντατική του «Ερρίκος Ντυνάν», λίγο πριν κοιμηθεί.

Όπως ισχυρίζονται, η πραγματική επιθυμία του Ειρηναίου έγινε σαφής στην επιστολή που είχε ήδη αποστείλει στο Προξενείο στην Ιερουσαλήμ, στον Έλληνα πρωθυπουργό και σε αρκετούς υπουργούς, στην οποία έγραφε «ζητώ να μου παραδοθεί το διαβατήριό μου άμεσα» και την μεταφορά του σε ειδικό μοναστήρι στην Ελλάδα, ώστε να βρίσκεται υπό συνεχή παρακολούθηση και φροντίδα.

Ο ίδιος είχε απαριθμήσει όλες τις αδικίες που, κατά τον ίδιο είχαν γίνει εις βάρος του, ισχυριζόμενος πως είναι αθώος και πως είχε καθαιρεθεί παράτυπα. Μία μοναχή πιστή στον Ειρηναίο είχε ισχυριστεί ότι το

Προξενείο είχε αρνηθεί να λάβει την επιστολή, επειδή την υπέγραφε ως “Πατριάρχης Ειρηναίος” και δεν τον αναγνωρίζουν ως Πατριάρχη. *«Τους είπαμε: Είναι Έλληνας πολίτης. Γιατί δεν δέχεστε την επιστολή; Πήραν την επιστολή, μπήκαν μέσα και λίγο αργότερα βγήκαν έξω, λέγοντας ότι δεν είναι πρόθυμοι να τη δεχτούν»* είχε πει. Το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο είχε απορρίψει τους ισχυρισμούς για κακή μεταχείριση του Ειρηναίου και κατάσχεση του διαβατηρίου του. Το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο είχε δηλώσει: *«Το Πατριαρχείο μεριμνά για όλες τις ανάγκες του προηγούμενου Πατριάρχη Ιεροσολύμων Ειρηναίου, ο οποίος είναι σοβαρά άρρωστος. Έχουμε καθήκον να φροντίζουμε όλους τους φίλους μας και να βεβαιωνόμαστε ότι λαμβάνουν το υψηλότερο επίπεδο επαγγελματικής φροντίδας. Ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων και όλος ο κλήρος θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τον πρώην Πατριάρχη και την οικογένειά του κατά τη διάρκεια αυτής της δύσκολης περιόδου. Προσευχόμαστε για την ταχεία ανάρρωσή του. Επί του παρόντος φροντίζουμε να ανανεώσουμε τη βίβρα και το διαβατήριο του πρώην Πατριάρχη στο Προξενείο και περιμένουμε ότι θα είναι έτοιμα μέσα στις επόμενες ημέρες»*. Το Ελληνικό Προξενείο στην Ιερουσαλήμ δεν είχε προβεί σε κάποιο σχόλιο.

Οι “μπίζνες” του νυν Πατριάρχη

Πάντως, τον Ιούλιο του 2019, δηλαδή λίγο μετά την αποστολή της επιστολής του Ειρηναίου στο προξενείο, προς έκπληξη όλων, η Ιερά Σύνοδος συγκλήθηκε εκτάκτως και έλαβε τη σημαντική απόφαση να αναγνωρίσει τον Ειρηναίο ως πρώην Πατριάρχη, αποκαθιστώντας κάποια από την τιμή του, καθώς είχε δοθεί εντολή να αντιμετωπίζεται ως απλός μοναχός.

Οι υποστηρικτές του Ειρηναίου ισχυρίστηκαν ότι αυτή ήταν απλώς μια κίνηση για να τον αποτρέψουν να πάει στην Ελλάδα και να αποκαταστήσουν την εικόνα του Πατριαρχείου: *«Ο νυν Πατριάρχης Ιεροσολύμων Θεόφιλος ανησυχεί ότι στην Ελλάδα θα μπορούσε (ο Ειρηναίος) να γίνει καλά και να αρχίσει να μιλάει για τις συμφωνίες»* (πώλησης ακινήτων του Πατριαρχείου).

Εδώ να αναφέρουμε ότι και ο νυν Πατριάρχης Θεόφιλος κατηγορήθηκε ότι έχει στην κυριολεξία ξεπουλήσει μέρος της ακίνητης περιουσίας του Πατριαρχείου, σε περίεργες ισραηλινές off shore, ενώ ξέσπασαν και μεγάλες διαδηλώσεις στα παλαιστινιακά εδάφη από Παλαιστίνιους Ορθοδόξους Χριστιανούς, οι οποίοι του απαγόρευσαν την παρουσία του σε πολλές Εκκλησίες, τόσο στα εδάφη της Παλαιστινιακής Αρχής, όσο και στο Βόρειο Ισραήλ, στην Γαλιλαία. Η πώληση, που είχε ξεσηκώσει τους Παλαιστίνιους,

αφορούσε 85 αγροτεμάχια της Ιερουσαλήμ, έκτασης εκατοντάδων στρεμμάτων και ιδιαίτερα μεγάλης αξίας.

Ορισμένες εξ αυτών των εκτάσεων αποτελούν τμήμα ή σύνολο πολύ ακριβών συνοικιών όπως η Talabiya, η Rehavia, η Baka και η Katamon, όπου έχουν ανεγερθεί εκατοντάδες κτίρια, καθώς και σημαντικά οικοδομικά και εμπορικά συγκροτήματα, όπως οι Πύργοι Wolfson, η συνοικία Neve Granot, ο “Κήπος της Καμπάνας” (Gan Haraamon), η Μεγάλη Συναγωγή και ο σιδηροδρομικός σταθμός της Ιερουσαλήμ. Η συμφωνία υπεγράφη, προσωπικά από τον Πατριάρχη Θεόφιλο Γ’ (βλ. παλαιότερα [άρθρα του υπογράφοντος](#)).

Persona non grata για τους Παλαιστίνιους

Οι πωλήσεις ακίνητης περιουσίας εκ μέρους του Πατριαρχείου υπήρχαν, υπάρχουν και θα υπάρχουν και είναι το καύσιμο, που συντηρεί και διατηρεί επί αιώνες το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, με ηγετική θέση στους Αγίους Τόπους. Όμως, να σημειωθεί πως η πώληση των δύο ξενοδοχείων από τον Ειρηναίο είναι αμελητέα σε σχέση με τις τεράστιες εκτάσεις που πούλησε ο νυν Πατριάρχης Θεόφιλος. Γι’ αυτό είναι σήμερα στην ουσία persona non grata ίσως στο μεγαλύτερο μέρος των περιοχών που κατοικούν Ορθόδοξοι Παλαιστίνιοι, οι οποίοι τον έχουν μάλιστα προπηλακίσει!

Επιπλέον το τελευταίο διάστημα η χριστιανική κοινότητα, σύμφωνα με [κοινή επιστολή](#) που είχαν υπογράψει οι επικεφαλής όλων των χριστιανικών δογμάτων, έχει βρεθεί στο στόχαστρο ριζοσπαστικών οργανώσεων Εβραίων εποίκων που, ακόμα και με πράξεις βίας, προσπαθούν να αρπάξουν ακίνητη περιουσία στην Παλαιά Πόλη. Οργανώσεις, που επί της ουσίας προβαίνουν σε διωγμούς κατά της χριστιανικής κοινότητας από τα Ιεροσόλυμα, καθώς και από άλλα μέρη των Αγίων Τόπων και συνδέονται με υπουργούς της σημερινής κυβέρνησης του Ισραήλ.

Εμείς ευχόμαστε να επέλθει η ηρεμία, η συγχώρεση και η αγάπη, για το καλό του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων και της Αγιοταφικής Αδελφότητας, του άλλοτε “Τάγματος των Σπουδαίων”. Τα συνεχή λάθη των ιθυνόντων, των ηγητόρων, των Πατέρων, αλλά και της Ελληνικής Πολιτείας, το έκαναν να χαθεί η ουσία από την ονομασία του (Τάγμα των Σπουδαίων) και όχι μόνο.

***Ο Ιωάννης Αθ. Μπαλτζώης είναι Αντγος ε.α., με M.Sc. από το ΕΚΠΑ, πρώην ΑΚΑΜ Τελ Αβίβ, πρόεδρος του ΕΛΙΣΜΕ**